Cultura | ACN | Actualitzat el 30/06/2015 a les 17:03

Les pintures de l'ermita del Pallars Jussà no són d'època romànica

Ho determinen els resultats d'un primer estudi fet pel Departament de Cultura a l'ermita de la Mare de Déu del Solà d'Espills després de la descoberta feta per un particular | Tot i això, se'n recomana la seva conservació

Imatge exterior de l'església d'Espills, a la Terreta. Foto: ACN

Un primer estudi elaborat pel Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC) de Departament de Cultura, el Museu de Lleida i la Universitat de Lleida, ha determinat que les pintures localitzades a l'absis de l'ermita de la Mare de Déu del Solà d'Espills, al municipi de Tremp, no semblen d'època romànica, per bé que la iconografia utilitzada si que ho és. El mateix estudi preliminar determina que les pintures no tenen un alt valor artístic, però pel seu valor històric se'n recomana la conservació. Les pintures van ser descobertes fa poc més d'un mes per un veí d'Alcarràs, amant del romànic, les capelles i els pobles abandonats.

Els motius que s'apunten en l'estudi per determinar que les pintures no semblen d'època romànica són en primer lloc per la tècnica utilitzada. La pintura mural utilitzada a Espills és una pintura al tremp sobre guix i calç, d'acord amb els resultats de les analítiques efectuades al laboratori del CRBMC. Aquesta tècnica no és pròpia de la pintura mural romànica de Catalunya, que es basa principalment en la tècnica del fresc, tot i que pot incorporar altres tècniques.

En segon lloc, es fa incís en les posicions forçades i els gestos de les figures, inexpressives i de caire popular i barroer, que les desvincula dels artistes de l'època romànica. El traç negre del dibuix, molt marcat, no remet als estilemes habituals d'aquella època.

D'altra banda la indumentària d'algunes figures femenines també demostraria que no són pintures

romàniques, ja que recorden un gipó i una faldilla amb verdugat interior, que era una estructura de cercles concèntrics metàl·lics que es posava a sota les faldilles per donar-los forma acampanada. Es tracta d'una indumentària no utilitzada en la iconogràfica d'aquella època i que en tot cas és més pròpia de finals del segle XV.

Els pigments analitzats són comunts a tots els estils artístics anteriors als segles XVIII-XIX, tret del color verd, que apareix a les pintures d'Espills, que conté clorur de coure, mai trobat en les pintures romàniques, i sembla més aviat una alteració d'un pigment. Els tècnics apunten que caldrà extreure més mostres de pintures per poder contrastar millor aquest primer resultat.

Finalment, tot apunta a què s'ha utilitzat el procediment de la trepa, que consisteix en utilitzar una plantilla amb una forma determinada per anar-la repetint en el conjunt decoratiu. Aquest procediment no es troba en la pintura mural romànica catalana.

Tècnics han estudiat mostres extretes de l'ermita. Foto: ACN

L'estat de conservació de les pintures i del conjunt fa recomanable garantir la preservació de les mateixes en el seu emplaçament original. Per aquest motiu convindria rehabilitar la coberta de l'ermita i així garantir l'estabilitat i la seguretat de l'espai que ocupen les pintures. En cas que aquesta opció no fos viable, des de Cultura es recomana l'arrencament, el trasllat i traspàs a un nou suport i la seva ubicació en un espai museístic, tot i ser un procediment d'execució complexa i costosa.

El procés d'estudi i recerca sobre aquest conjunt encara està obert, i els tècnics que han participat en l'estudi admeten la singularitat de les pintures ja que no abunden en l'art català.